Pariserhjul og lokal kolorit i provinsbyen Ghazni.

TEKST & FOTO:
JAKOB ØSTER #312

Med familien hos Taliban

AFGHANISTAN: Kan man rejse rundt på egen hånd i Afghanistan anno 2025? Hvordan føles det at være underlagt det, som de fleste anser som en terrorbevægelse? Og kan man liste et par kritiske spørgsmål ind undervejs? Tag med, når Jakob Øster og hans familie kommer i nærkontakt med en af verdens mest frygtede organisationer.

Solen skinner nådesløst, da vi i en hyrevogn er på vej for at møde Taliban. Med min hustru Charlotte og vores to teenagebørn Jonas og Ava på 16 og 18 år, befinder jeg mig i en af Afghanistans hovedstads Kabuls berygtede rundkørsler nær den enorme Haji Abdul Rahman Moské.

Omkring os synes havet af andre turkis- og hvidmalede afghanske Toyota Corolla-taxaer uendeligt. Ud og ind mellem de tætpakkede, fastlåste køretøjer defilerer cyklister og fodgængere i alle retninger ubekymrede forbi. I bilerne sidder chaufførerne klar ved gassen og må være stærke kandidater til titlen som verdensmester i at stikke snuden frem, når blot den mindste lejlighed byder sig.

Inde i vores bil er luften desværre præcis lige så stillestående som hyrevognene omkring os. Til trods for, at vi befinder os i knap 1800 meters højde i verdens 12. højest beliggende hovedstad, er sommervarmen brutal. Og den totalt fastlåste trafikale situation bliver ikke gjort lettere af, at et enormt Taliban-compound optager et topsikret og for menigmand ikke farbart område helt inde midt i hjertet af hovedstaden. Et område, som Taliban angiveligt har overtaget efter, at Natos soldater forlod landet i forbindelse med 'Kabuls Fald' i 2021.

: I starten turde jeg ikke fotografere Taliban. Senere begyndte jeg at spørge om lov, og mange sagde ja.

FØRSTE MØDE MED TALIBAN

Inde midt i compounden ligger nemlig turistkontoret hos Ministry of Information and Culture, hvor det er planen, at vi skal søge om tilladelse til på egen hånd at rejse rundt i Afghanistan.

Der er ikke ret mange turister i Afghanistan anno 2025. Af de få der kommer, rejser de færreste rundt på egen hånd uden guide, chauffør og translatør, som vi har tænkt os at gøre det. Og ingen andre synes at være børnefamilier som os.

Fra det første Taliban checkpoint ved indgangen til compounden, hvor taxaen sætter os af, fortæller Google Maps os, at vi til fods skal tilbagelægge 700 meter for at nå frem til turistkontoret. Det skal vise sig at blive en af vores mest mindeværdige gåture nogensinde.

Militærvejen, vi befinder os på, er på alle måder crazy. Her er høje mure med pigtråd på toppen. Bunkerlignende bygninger. Skilderhuse med bevæbnede vagter. Soldater i ørkencamouflagetøj på skramlede stole. Mænd med sorte turbaner. Militærfolk der skødesløst går rundt med deres potente automatvåben slynget over skuldrene. Kontrolstationer med gennemlysningsapparater. Og bag nogle af de høje mure troner paladslignende bygninger, der ligner noget en eventyrprins kunne bo i.

Til at begynde med går vi i en form for smal passage helt inde i siden af vejen. Forbi containere og kontrolposter. Senere går vi ude på selve vejen, hvor Taliban,

I den forhenværende menighedssal spiller Ben gerne shuffleboard med gæsterne.

Yahya kører normalt deletaxa mellem Kabul og Bamiyan i denne taxa, der her er parkeret foran bjergsøen Band-e Amir.

Taliban beder ved et checkpoint vores chauffør Yahya om at vise dem vores tilladelse til at rejse rundt i landet.

som selv laver reglerne, kører uforholdsmæssigt stærkt forbi os.

”Hvad har du lavet i din sommerferie,” spørger min søn ud i luften og svarer selv: ”Jeg har besøgt Taliban.”

Lidt senere bliver vi enige om, at området ligner en bane i hans Counterstrikespil derhjemme.

Konstant får vi tjekket vores pas. Stort set alle Talibanere er elskværdige, respektfulde og imødekommende. Selv om mange af dem med deres lange skæg, tunge våben og sorte turbaner mildest talt ser skrækindjagende ud. Af frygt for hvad det kan få af konsekvenser, tør jeg – endnu – ikke fotografere dem.

”Manana malga-ræ” og ”tashakor dost” tak min ven på henholdsvis pashto og farsi siger jeg i stedet uafladeligt til dem.

Foran indgangen til ministeriet sidder tre automatgeværbevæbnede vagter. Efter de har tjekket vores pas, og jeg med ubehjælpsom kuglepen – i den arabiske læseretning fra højre mod venstre – har udfyldt tekstfelter med informationer blandt andet om alle vores fædres navne og hvor vi kommer fra, går vi ind ad de separate indgange for mænd

Lokal Talibanchef i Informations- og Kulturministeriets kontor i Ghazni. Nogle talibanere ville absolut ikke fotograferes, andre tillod det med et smil.

Foto i midten: Hos Mosamel Hotak på det lokale Taliban-kontor i byen Ghazni.

og damer. Her gennemlyses vi ligesom i en lufthavn og beføles af henholdsvis en mandlig soldat og en kvinde som – i modsætning til stort set alle andre kvinder her i landet – dermed åbenbart godt må arbejde.

TURISTDIREKTØRENS FORKONTOR

Inde i sekretariatet sidder fire lokale mænd, henholdsvis bag et stort skrivebord og i to lyse sofaer, og venter. Her er ingen andre udenlandske rejsende. Det skyldes velsagtens, at langt de fleste udlændinge ikke har direkte kontakt med Taliban, fordi det som udgangspunkt er deres guide, der indhenter tilladelsen for dem.

Jeg hilser respektfuldt på Yassir – turistdirektørens sekretær – og spørger lidt ind til hans familie. Derefter fortæller jeg ham om, hvilke provinser vi har tænkt os at besøge.

”Har I en guide, der kan vise jer rundt?” spørger han.

”Vi foretrækker altid at rejse rundt individuelt,” siger jeg, men tilføjer, at vi kender en lokalguide, der hedder Kaiser, som vi kan ringe til, hvis der skulle blive problemer.

”Hvad hedder hans firma,” spørger Yassir meget logisk.

”Det ved jeg ikke” siger jeg i fuld overensstemmelse med sandheden. ”Jeg tror, han er selvstændig, så firmaet bare har samme navn som ham selv.”

Jeg fortæller ikke Yassir, at jeg kun tilfældigt har mødt Kaiser på hotellet aftenen forinden, da vi ankom. Og at han i virkeligheden lige nu fungerer som guide for en anden turistgruppe.

Til sidst siger jeg, at vi er vant til at tage vare på os selv. At jeg er journalist og skriver artikler – uden politisk indhold – for de danske avisers rejsetillæg. Og at jeg gerne vil skrive, at Afghanistan er et land, man nu frit kan rejse rundt i.

Et gennemgangsrum med Taliban-flaget påtrykt den muslimske trosbekendelse fører ind mod et af Informations- og Kulturministeriets kontorer i byen Ghazni.

Charlotte, Ava og Jonas på Wazir Akbar Khan udsigtspunktet i Kabul.

Efter mit andet interview med Talibans turistdirektør ringer han efter nationalt tv, der kommer og laver deres eget interview med mig.

Den forklaring lader til foreløbigt at tilfredsstille Yassir. For nu byder han pludselig på te. Og siger, at vi skal vente på at komme til interview – og drikke mere te – med Talibans turistdirektør.

"Så kan du også sige, at du har drukket te med Taliban, ligesom Simi Jan," siger min søn i overensstemmelse med titlen på Simi Jans første Afghanistanbog og ihukommende, hvad han har læst om hende i min egen bog.

EN MÆGTIG MAND

Turistdirektøren hedder Haji Mohamed Thajeb Sayeb og er en på alle måder mægtig mand.

Hans kontor er enormt, og det er som om, alting derinde bevidst er forsøgt holdt i kun to farver. Hvid og mørkeblå. Langs den ene væg står et enormt skrivebord. Rundt langs de tre andre vægge står kæmpestore blå sofaer, der ser nye og vældigt dyre ud. Gulvtæppet er hvidt og pletfrit og et af de tykkeste, jeg kan huske at have betrådt med mine sokkeklædte fødder.

Direktør Sayeb er iført fnugfri traditionel hvid shalwar kameez klædedragt med en marineblå vest, der matcher sofaerne og omviklet med et ligeledes blåt tørklæde. Han er en stor mand med et bredt, rundt og evigt smilende ansigt og et langt hvidt skæg. Hans imponerende og fotogene fremtoning suppleres af en gigantisk blå turban. Bag hans skrivebord vajer et kæmpestort hvidt Talibanflag med den islamiske trosbekendelse, shahadaen, inskriberet. Desværre vil han ikke fotograferes.

Jeg fortæller først om vores planer i Afghanistan og om mine børns alder. Direktør Sayed beretter derefter lidt om landets smukke bjerge, om frodige haver, grønne dale, flotte moskéer og brusende floder.

"I kan frit rejse rundt i landet. Bare husk, at I skal melde jer hver gang, I kommer til ny by," fortsætter direktøren, mens sekretær Yassir pligtskyldigt udleverer et ark med såkaldte 'Tourism directions of foreigners'.

"Din søn ligner dig. Og din datter ligner din kone", beretter direktør Sayed venligt, inden han afslutter med et: "Nu vil jeg skrive jeres tilladelse under, og så kan I tage ud at fortælle jeres familie og venner, at de skal komme til Afghanistan og besøge os."

RUNDREJSE I AFGHANISTAN

Efter at have besøgt det legendariske Ka Faroshi fuglemarked, set skind fra en sneleopard i Chicken Street, gået igennem Baburs Have og lagt vejen forbi

'Boghandleren i Kabul' forlader vi hovedstaden.

På veje delvist forsynet med asfalt og sporadisk forsynet med får og tunge lastbiler bevæger vi os gennem det smukke land. Vi passerer utallige check points bemandede af Taliban. Her ser vi flere tykke mure, pigtråd, tunge håndvåben og undertiden også Gun Cars eller Humvees. Det ser alt sammen lidt skræmmende ud. Men vores tilladelse fra Ministeriet i Kabul bringer os nogenlunde let gennem kontrolposterne – og efterhånden vænner vi os lige så stille til det høje sikkerhedsniveau.

Vores 27-årige chauffør, der kører os til Bamiyan, Band-e Amir og Ghazni, taler lige præcis nul ord engelsk. Ordet 'toilet' får han dog lært, hvilket alle i vognen på mange måder sætter pris på.

Siden Talibans magtovertagelse i 2021 har der – så vidt jeg har kunnet researche mig frem til – kun været et enkelt terrorangreb rettet mod udenlandske turister i Afghanistan. Tre spaniere og tre afghanere mistede i maj 2024 livet efter at være blevet skudt, mens de var i netop Bamiyan. Måske er det derfor vores gæstehus i byen har sit eget skydetårn.

Til trods for denne episode har Taliban dog tilsyneladende nogenlunde styr på sikkerheden for de omtrent 5-7.000 årlige turister, der nu ankommer til landet. Nogle vil måske alligevel mene, det er uansvarligt at tage sin familie med til Afghanistan. Men vi træffer alle vores egne valg. Og man kan også blive ramt af terror, mens man besøger et julemarked i Tyskland.

Efter at have set bortsprængte buddhaer, Skrigenes by, have sejlet i andevandcykel på bjergsøen Band-e Amir og være blevet irettesat af Taliban for at fotografere lokale kvinder, ankommer vi til provinsbyen Ghazni. Da vi nu ikke længere er i følgeskab af en lokal chauffør, insisterer den lokale Taliban-høvding Mosamel Hotak, som vi opsøger for at blive registreret, at vi ledsages på vores sightseeing rundt i byen af hans kollega Ahmed Shah. Derved får vi altså stillet en statsfinansieret og engelsktalende privatguide til rådighed.

LIBERALE TALIBANERE

Nysgerrig som jeg er, spørger jeg Ahmed Shah, hvordan det kan være vi – trods Talibans forbud – har set adskillige arbejdende kvinder i Afghanistan, både på restauranter og i sikkerhedskontroller.

"Fordi der er regionale forskelle. Og fordi der gøres undtagelser, hvor tilstrækkeligt magtfulde lokale Taliban-ledere regerer," kommer svaret prompte. Inden han beretter, at en del kvinder også arbejder som sygeplejersker på landets hospitaler.

"Tror du, at der er folkelig opbakning til Talibans regler om, at piger kun må gå i skole indtil 6. klasse?" fortsætter jeg.

"Jeg tror, at 95% af Afghanerne ønsker at give kvinder ret til at arbejde og få uddannelse. Men internt blandt Taliban er omtrent 70% tilhængere af at opretholde restriktionerne og kun 30% er i mod."

"Hvad laver din hustru?" spørger jeg så.

"Hun er hjemmegående."

"Kunne hun godt tænke sig at studere eller arbejde?"

"Ja, selvfølgelig, og det kunne jeg også godt tænke mig, at hun kunne," svarer Ahmed Shah og bekræfter dermed på overraskende liberal vis hvilken gruppe talibanere, han selv tilhører.

Dagen efter kommer Mosamel Hotak uanmeldt på besøg på vores hotel. Først gør det mig bange for, at vi måske på en

Foto øverst: Lokale børn hopper trampolin i Kabul foran de tætte bebyggelser op langs de omkransende bjerge.

Foto nederst: Det store hovedlokale i de fleste afghanske restauranter er forbeholdt mænd. Familier spiser i aflukkede båse.

Ka Farohsi i Kabul er et af verdens mest legendariske fuglemarkeder.

eller anden måde skulle være kommet til at forbryde os mod Talibans regler. Men efter en kop te viser Taliban-lederens visit sig at skyldes noget helt andet.

"Kan I hjælpe mig med at komme til Danmark?" spørger han overrumplende.

Jeg funderer lidt over, hvad de danske myndigheder mon vil sige til en immigrationsansøgning fra en talibaner, inden jeg blot svarer, at Danmark har en meget striks indvandringspolitik.

KÆMPEBRYLLUP MED KOMPLIKATIONER

Det er nærmest som om, vi vender hjem til vores længe savnede familie, da vi efter vores afghanske rundrejse med en deletaxa returnerer til vores Khyber Hotel i Kabul.

De er der i hvert fald alle sammen, da vi ankommer: receptionisterne Mohamed, Hedoyat og Hamid Allah, chefen Hafiz, chaufføren Faisal og værelsesdrengene Bilal og Ferdavs. Og der er ingen grænser for, hvad de nu vil gøre for den tilbagevendte danske familie. I særdeleshed gælder dette 20-årige Ferdavs, der tydeligvis har et godt øje til vores 18-årige datter Ava.

Det er også gennem en af mine kontakter her på Khyber Hotel, at jeg får et overrumplende tilbud om at interviewe Al Qaeda. Hertil takker jeg dog nej. En ting er at interviewe ordensmagten og militærdiktaturet i Afghanistan. Helt anderledes farligt er det at interviewe en terrorbevægelse i opposition.

I stedet insisterer den hjertelige hoteldirektør Hafiz hver dag på at byde os på frokost, og ud af det blå inviterer han os med til et lokalt bryllup.

"Der kommer cirka 1.000 mennesker. Festen afholdes i et kæmpe bryllupspalads, og selvfølgelig skal I med," insisterer Hafiz' højre hånd muntert, da han overbringer os invitationen.

Senere får vi dog pludselig en besked om, at vores værter alligevel ikke skal med til fejringen. Dermed bortfalder vores invitation selvfølgelig også. Vi funderer lidt over, om det måske er Talibans regel om, at udlændinge ikke må tage hjem til de lokale, der her spiller ind. Eller måske er det fordi, at mange bryllupsarrangører omgår Talibans regler om, at musik officielt ikke må afspilles. Og at der, hvis udlændinge deltager i festlighederne, kan komme mere fokus herpå.

FORSØG PÅ KRITISK TALIBAN-INTERVIEW

Som om jeg ikke har fået spænding nok, skriver jeg en besked til Yassir på turistkontoret og spørger, om jeg kan få et opfølgende møde med turistdirektøren.

Min skumle plan er at forsøge at spørge Taliban lidt ind til deres syn på kvinderettigheder. Men selvfølgelig ved jeg godt, at dette er et ømtåleligt emne, der kan risikere at bringe mig i problemer.

Situationen bliver ikke bedre, da jeg ser WhatsApp beskeden fra turistdirektørens forkontor:

"If you want trouble, come here, otherwise I don't want you to bother coming back."

En ildevarslende Taliban-melding og en effektiv måde at lukke ned for mulige kritiske spørgsmål. Efterfølgende er jeg meget i tvivl, om jeg skal vælge helt at droppe interviewet.

"Jeg vil ikke skabe problemer. Jeg vil bare sige tak for jeres hjælp og give jer lidt feedback på vores familierejse rundt i landet og måske få styr på et par sidste fakta til en positiv artikel om Afghanistan," ender jeg med at svare.

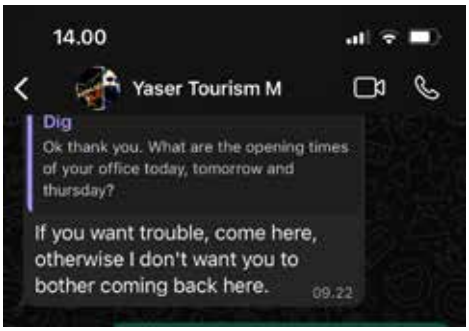

Næste dag sveder jeg som et svin i en sauna, som jeg om morgenen til fods går gennem Kabuls gader. Drivvåd under armene når jeg til sidst frem til turistkontoret, hvor Yassir tager hjerteligt imod og serverer både te og kage. Efter en lille time ankommer turistdirektøren også, og jeg får foretræde på hans imposante kontor med det mægtige skrivebord og de store blå flydesofaer.

Jeg fortæller, hvor vi har været, om de flinke mennesker vi har mødt

– og om hvor smukt, vi synes, der er i Afghanistan. Om at vi registrerede os uden problemer undervejs og sågar fik en gratis Taliban-translatør og guide tildelt i Ghazni. Jeg roser de talibanere, vi mødte på vores vej og siger, at jeg synes Afghanistan er en stærkt undervurderet turistdestination.

"Havde du nogle problemer med Taliban undervejs?" spørger Haji Mohamed Thajeb Sayeb.

"Nej," svarer jeg. Og fortæller dermed helt bevidst ikke noget om, at jeg blev slået på skulderen af en talibaner, da jeg tog et foto af nogle lokale damer ved Band-e Amir-søen. Eller om Mosamel Hotak, der godt lige ville hjælpes med at komme til Danmark.

Derefter laver jeg lidt faktatjek og stiller et par generelle og uskyldige spørgsmål. Desværre tør jeg ikke spørge ordentligt ind til kvinders manglende rettigheder. Det nærmeste jeg kommer, er det her:

"Må udenlandske kvinder også rejse selvstændigt rundt i hele Afghanistan?"

Hertil svarer Haji Mohamed Thajeb Sayeb rutinepræget:

"Ja, vi skelner ikke på køn for udlændinge. De kan frit rejse individuelt i hele Afghanistan, bare de har de rette tilladelser fra turistministeriet. Sikkerheden er god. Det er muligt at rejse i hele landet."

Både hvad angår kvinder og mænd, er det med de uafhængige rejser dog en sandhed med modifikationer. Snart efter vores besøg laver Taliban nemlig om på reglerne, så individuel rejse uden guide udenfor hovedstaden ikke længere er tilladt. Og det betyder – på godt og ondt – at vinduet for at komme i direkte kontakt med Taliban nu synes tæt ved lukket. Og det gør i min optik – og ud fra en journalistisk betragtning – et besøg i landet en hel del mindre interessant.

Lokale damer får deres sko tilbage efter et besøg i den Blå Moské i udkanten af Kabul.

FAKTA

Visum til Afghanistan fås enten i Dubai, Islamabad eller Peshawar. I Peshawar kræves ikke Letter Of Invitation. Til gengæld kunne vi her kun få tilladelse til indrejse med fly.

Rundrejse i Afghanistan kræver central tilladelse typisk indhentet i Kabul. Ifølge seneste regler skal denne tilladelse nu indhentes via en afghansk turoperatør, dvs. selvstændig rundrejse er ikke længere tilladt.

Transport i Afghanistan. Vejnettet er mange steder udfordret. Minibusser og deletaxaer kører mellem de større byer. De fleste vælger indenrigsfly mellem Kabul og Mazar-e Sharif og Herat pga. den lange transporttid.

Rejsetidspunkt. Langt de fleste besøger Afghanistan om sommeren til trods for den intense varme. De i artiklen nævnte steder ligger dog i 1.800-3.000 meters højde hvilket gør varmen mere udholdelig.

Påklædning. Kvinder i Afghanistan skal tildække hår, arme og ben.

■ *Jakob Øster (#312) er rejsejournalist og foredragsholder. Han har forfattet bøgerne "Gennem alle verdens lande" (Turbine, 2021) og "Moderne danske eventyrere" (Turbine, 2024). For landets dagblade og magasiner har han fået offentliggjort rejseartikler fra alle verdens 193 lande. Og for Jyllands-Posten har han lavet rejseportrætter af adskillige kendte danske rejsende.*